Izvađeno iz:
Rječnik biblijske teologije, Xavier Leon-Dufour, Kršćanska sadašnjost, Zagreb,1993.

U rječniku se koriste biblijski citati (samo kratice iz pokoncilske Biblje u izdanju Kršćanske sadašnjosti).

Biblijski tekstovi preuzeti su iz internetskog izdanja Velike biblijske konkordancije:
http://www.intratext.com/IXT/SCR0002/_P1.HTM

Tekst iz rječnika je napisan **podebljanim ili masnim slovima.**

U rječniku i u Bibliji se koristi ime Jahve koje je ovdje zamijenjeno imenom Gospodin.

Lažni naučitelj Bergoglio

Bilo je u narodu i lažnih proroka, kao što će i među vama biti lažnih učitelja, onih koji će prokrijumčariti pogubna krivovjerja, zanijekati Gospodina koji ih otkupi, i navući na se brzu propast. (2 Pt 2,1)

-slika generirana na mrežnoj stranici: images.ai

SABLAZAN

Sablazniti znači izazvati pad, biti povodom nečijeg posrtaja. Sablazan je, konkretno, zamka što je netko postavlja na put svome neprijatelju da ga obori. Zapravo ima više načina na koje se netko može "oboriti" na području morala i religije: napast koja dolazi od Sotone ili ljudi, kušnja kojoj Bog podvrgava svoj narod ili svoje dijete, sve su to "sablazni". No, uvijek je posrijedi vjera u Boga.

I. KRIST SABLAZAN ZA ČOVJEKA

1. Već Stari zavjet pokazuje kako *Bog* može biti povodom sablazni za Izraela: "On će vam biti zamka i kamen spoticanja, i stijena posrtanja... mnogi će od njih posrnuti, pasti, razbiti se" (Iz 8,14 sl).

(Iz 8,14 sl)
(14) On će vam biti zamka i kamen spoticanja i stijena posrtanja za obje kuće Izraelove, zamka i mreža svim Jeruzalemcima. (15) Mnogi će od njih posrnuti, pasti, razbiti se, zaplesti se, uhvatiti."

Svojim naime načinom postupanja Bog podvrgava kušnji vjeru svoga naroda.
Tako se i *Isus* pojavio pred ljudima kao znak protivljenja. Jer, on je poslan na spas svima, ali je u stvari povod tvrdokornosti mnogih: "Gle! Ovaj je određen za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak kojemu će se protiviti" (Lk 2,34).

(Lk 2,34)
(34) Šimun ih blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: "Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan -

U njegovoj osobi, u njegovu životu sve izaziva sablazan. On je sin tesara iz Nazareta (Mt 13,57);

(Mt 13,57)
(57) I sablažnjavahu se o njega. A Isus im reče: "Nije prorok bez časti doli u svom zavičaju i u svom domu."

hoće spasiti svijet, ali ne nekim osvetničkim (11,2-5; usp. Iv 3,17)

(Mt 11,2-5)
A kad Ivan u tamnici doču za djela Kristova, posla svoje učenike (3) da ga upitaju: "Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?" (4) Isus im odgovori: "Pođite i javite Ivanu što ste čuli i vidjeli: (5) *Slijepi progledaju,* hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, *siromasima se navješćuje Evanđelje.*

(Iv 3,17)
(17) Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu.

ili političkim (Iv 6,15) mesijanstvom,

(Iv 6,15)
(15) Kad Isus spozna da kane doći, pograbiti ga i zakraljiti, povuče se ponovno u goru, posve sam.

već po Muci i Križu (Mt 16,21);

(Mt 16,21)
(21) Otada poče Isus upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi od starješina, glavara svećeničkih i pismoznanaca, da bude ubijen i treći dan da uskrsne.

i sami mu se učenici usprotivljuju poput Sotone (16,22 sl)

(Mt 16,22 sl)
(22) Petar ga uze na stranu i poče odvraćati: "Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!" (23) Isus se okrene i reče Petru: "Nosi se od mene, sotono! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!"

te, sablažnjeni, napuštaju svoga Učitelja (Iv 6,66).

(Iv 6,66)
(66) Otada mnogi učenici odstupiše, više nisu išli s njime.

Ali uskrsli ih Isus okuplja (Mt 26,31 sl).

(Mt 26, 31 sl)
(31) Tada im reče Isus: "Svi ćete se vi još ove noći sablazniti o mene. Ta pisano je: *Udarit će pastira i stado će se razbjeći.* (32) Ali kad uskrsnem, ići ću pred vama u Galileju.'

2. *Ivan* ističe sablažnjivu stranu evanđelja: Isus je čovjek u svemu sličan drugim ljudima (Iv 1,14),

(Iv 1,14)
(14) I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu - slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine.

smatraju da mu znaju podrijetlo (1,46; 6,42; 7,27)

(Iv 1,46)
(46) Reče mu Natanael: "Iz Nazareta da može biti što dobro?" Kaže mu Filip: "Dođi i vidi."

(Iv 6,42)
(42) Govorahu: "Nije li to Isus, sin Josipov? Ne poznajemo li mu oca i majku? Kako sada govori: 'Sišao sam s neba?'"

(Iv 7,27)
(27) Ali za njega znamo odakle je, a kad Krist dođe, nitko neće znati odakle je!"

i ne mogu shvatiti njegov otkupiteljski naum po Križu (6,52) (netočan navod -napomena Milan Kušnjačić).

(6,52)
(52) Židovi se nato među sobom prepirahu: "Kako nam ovaj može dati tijelo svoje za jelo?"

i Uzašašću (6,62).

(Iv 6,62)
(62) A što ako vidite Sina Čovječjega kako uzlazi onamo gdje je prije bio?"

Slušaoci se svi spotiču o objavu trostrukog misterija Utjelovljenja, Otkupljenja i Uzašašća; ali neke od njih Isus pridiže, dok se drugi ne daju poučiti: njihovu grijehu nema isprike (15,22 sl).

(Iv 15,22 sl)
(22) Da nisam došao i da im nisam govorio, ne bi imali grijeha; no sada nemaju izgovora za svoj grijeh. (23) Tko mene mrzi, mrzi i Oca mojega. (24) Da nisam učinio među njima djela kojih nitko drugi ne čini, ne bi imali grijeha; a sada vidješe pa ipak zamrziše i mene i Oca mojega.

3. Pojavivši se pred ljudima, Isus ih je doveo u položaj da se opredijele za nj ili protiv njega: "Blago onomu tko se zbog mene ne [sablazni]" (Mt 11,6//).

(Mt 11,6)
(6) I blago onom tko se ne sablazni o mene."

Stoga je *apostolska zajednica* primijenila osobno na Isusa proroštvo iz Iz 8,14 koje je govorilo o Bogu.

(Iz 8,14)
(14) On će vam biti zamka i kamen spoticanja i stijena posrtanja za obje kuće Izraelove, zamka i mreža svim Jeruzalemcima.

On je "kamen spoticanja" i istovremeno "ugaoni kamen" (1 Pt 2,7 sl; Rim 9,32 sl; Mt 21,42).

(1 Pt 2,7 sl)
(7) Vama dakle koji vjerujete - čast! A onima koji ne vjeruju - *kamen koji odbaciše graditelji postade kamen zaglavni (8)i kamen spoticanja, stijena posrtanja;* oni se o nj spotiču, neposlušni Riječi, za što su i određeni.

(Rim 9,32 sl)
(32) Zašto? Jer nije tražio po vjeri, nego kao po djelima. Spotakoše se o *kamen spoticanja,* (33) kao što je pisano: *Evo postavljam na Sionu kamen spoticanja i stijenu posrtanja. Ali tko u nj vjeruje, neće se postidjeti.*

(Mt 21,42)
(42) Kaže im Isus: "Zar nikada niste čitali u Pismima: *Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo - kakvo čudo u očima našim!*

Krist je u isti mah izvor života i uzrok smrti (usp. 2 Kor 2,16).

(2 Kor 2,16)
(16) ovima miris iz smrti za smrt, onima miris iz života za život. A tko je za to podoban?

4. *Pavao* se morao suočiti s tom sablazni u grčkom kao i u židovskom svijetu. Uostalom, nije li to i sam iskusio prije svog obraćenja? Otkrio je da je Krist, ili ako radije hoćemo, križ "ludost

za one koji propadaju, a za nas koji se spasavamo sila [moć] Božja" (1 Kor 1,18).

(1 Kor 1,18)
(18) Uistinu, besjeda o križu ludost je onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja.

Jer, raspeti je Krist "sablazan za Židove, ludost za pogane" (1 Kor 1,23).

(1 Kor 1,23)
(23) a mi propovijedamo Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost,

Ljudska mudrost ne može shvatiti da Bog hoće spasiti svijet po Kristu poniženome, patniku, raspetome. Tek Duh Božji daje ljudima snagu da se izdignu nad sablazan križa, ili bolje: da u njemu spoznaju vrhunac mudrosti (1 Kor 1,25; 2,11-16).

(1 Kor 1,25)
(25) Jer ludo Božje mudrije je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi.

(1 Kor 2,11-16)
(11) Jer tko od ljudi zna što je u čovjeku osim duha čovječjega u njemu? Tako i što je u Bogu, nitko ne zna osim Duha Božjega. (12) A mi, mi ne primismo duha svijeta, nego Duha koji je od Boga da znamo čime nas je obdario Bog. (13) To i navješćujemo, ne naučenim riječima čovječje mudrosti, nego naukom Duha izlažući duhovno duhovnima. (14) Naravan čovjek ne prima što je od Duha Božjega; njemu je to ludost i ne može spoznati jer po Duhu valja prosuđivati. (15) Duhovan pak prosuđuje sve, a njega nitko ne prosuđuje. *(16)Jer tko spozna misao Gospodnju, tko da ga pouči?* A mi imamo misao Kristovu.

5. Stoga se ista sablazan, ista kušnja vjere nastavlja kroza svu povijest Crkve, *Crkva* je u svijetu uvijek znak protivljenja, te su mržnja i progonstvo mnogima povod otpadu (Mt 13,21; 24,10),

(Mt 13,21)
(21) ali nema u sebi korijena, nego je nestalan: kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba.

(Mt 24,10)
(10) *Mnogi će se* tada *sablazniti,* izdavat će jedni druge i mrziti se među sobom.

mada ih je Isus najavio da njegovi učenici ne bi podlegli (Iv 16,1).

(Iv 16,1)
To sam vam govorio da se ne sablaznite.

II. ČOVJEK ČOVJEKU SABLAZAN

Čovjek je sablazan za svoga brata kad ga nastoji odvratiti od vjernosti Bogu. Tko zlorabi slabost svoga brata ili vlast nad njim primljenu od Boga, da ga odvrati od Saveza, kriv je pred svojim bratom i pred Bogom. Bog se gnuša vladara koji su odvratili narod da slijedi Gospodina: Jeroboama (1 Kr 14,16; 15,30.34),

(1 Kr 14,16)
16) Odbacit će Izraela kao smeće, zbog grijeha što ih je učinio Jeroboam i na koje je navodio Izraela."

(1 Kr 15,30-34)
(30) Zbog grijeha što ih je učinio i na koje je naveo Izraela i zbog gnjeva kojim je raspalio Gospodina, Boga Izraelova. (31) Ostala povijest Nadabova, i sve što je učinio, zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva izraelskih? (32) Između Ase i Izraelova kralja Baše vladao je rat u sve njihove dane.(33) Treće godine Asina kraljevanja Judejom postade Baša, sin Ahijin, kraljem nad svim Izraelom u Tirsi i vladao je dvadeset i četiri godine. (34) Činio je zlo u očima Gospodnjim i hodio je putem Jeroboama i njegovih grijeha kojima je zavodio Izraelce

Ahaba ili Izebele (1 Kr 21,22.25),

(1 Kr 21,22.25)
(22) Učinit ću s tvojom kućom kao s kućom Jeroboama, sina Nebatova, i s kućom Baše, sina Ahijina, jer si me rasrdio i naveo Izraela na grijeh.
(25) Doista, nitko se nije prodao tako kao Ahab da čini što je zlo u očima Jahvinim, jer ga je zavodila njegova žena Izebela.

a tako i onih koji su htjeli povući Izrael na stranu helenizacije, van prave vjere (2 Mak 4,7...).

(2 Mak 4,7...)
(7) Kad je Seleuk preminuo a kraljevstvo preuzeo Antioh nazvan Epifan, Onijin brat Jason gledaše da se dočepa velikog svećeništva. (8) Sastavši se s kraljem, obeća mu tri stotine i šezdeset talenata srebra i još osamdeset talenata na ime drugog dohotka. (9) Osim toga, obećao je da će platiti još stotinu i pedeset talenata ako mu se dopusti da na svoju ruku podigne gimnazij i efebij i da Jeruzalemcima podijeli antiohijsko građanstvo. (10) Kad je kralj pristao, Jason, čim se dočepao vlasti, prevede svoje sunarodnjake grčkome načinu života.

Dostojni su, naprotiv, hvale svi koji se odupru sablazni i čuvaju vjernost Savezu (Jr 35).

(Jr 35)
Gospodin uputi riječ Jeremiji u dane Jojakima, sina Jošijina, kralja judejskoga: (2) "Idi u zajednicu Rekabovaca, govori s njima i dovedi ih u Dom Gospodnji, u jednu od dvorana, i daj im vina." (3) Tada dovedoh Jaazaniju, sina Habasinijina sina Jeremije, njegovu braću i sve sinove njegove i sav dom Rekabovaca (4) i dovedoh ih u Dom Gospodnji, u dvoranu čovjeka Božjega Ben Johanana, sina Jigdalijina, koja je kraj dvorane kneževske, a nad dvoranom vratara Maaseje, sina Šalumova. (5) Zatim stavih pred sinove doma Rekabova krčage pune vina i čaše te im rekoh: "Pijte vina!" (6) Ali oni odgovoriše: "Ne pijemo vina, jer nam je otac naš Jonadab, sin Rekabov, zapovjedio: 'Ne smijete nikada piti vina, ni vi ni sinovi vaši. (7) Niti smijete graditi kuća, niti sijati sjemena ni saditi vinograda, niti ih posjedovati, nego provodite sav život pod šatorima, da dugo živite u zemlji gdje kao stranci boravite.' (8) I mi poslušasmo glas oca Jonadaba, sina Rekabova, u svem što nam je zapovjedio: da nikad vina ne pijemo, ni mi ni žene naše, niti sinovi naši, ni kćeri naše, (9) da ne gradimo kuća, ni da posjedujemo vinograda ni polja zasijanih, (10) da stanujemo pod šatorima i držimo se poslušno svega što nam zapovjedi naš otac Jonadab. (11) Samo kada je Nabukodonozor, kralj babilonski, krenuo protiv ove zemlje, rekosmo: 'Hajdemo, pođimo u Jeruzalem da izbjegnemo vojsku kaldejsku i vojsku aramejsku!' I tako sada živimo u Jeruzalemu." (12) Tada dođe riječ Gospodnja Jeremiji: (13) Ovako govori Gospodin nad Vojskama, kralj Izraelov: "Idi i objavi Judejcima i Jeruzalemcima: 'Zar nećete primiti nauka moga i poslušati riječi moje?' - riječ je

Gospodnja. - (14) 'Ispunjuju se riječi Jonadaba, sina Rekabova, koji je sinovima svojim zabranio da piju vina, i do dana današnjega nitko ga nije pio, jer oni slušaju riječ svoga oca. A ja sam vam jednako govorio, ali me niste slušali. (15) I slao sam bez prestanka k vama sluge svoje, proroke, da vam propovijedaju: 'Vratite se svaki sa svoga opakog puta, popravite djela svoja i ne trčite za tuđim bogovima da im služite, pa ćete ostati u zemlji koju dadoh vama i ocima vašim'; ali ne prikloniste uha svojega i ne poslušaste me. (16) Sinovi Jonadaba, sina Rekabova, držahu se zapovijedi koju im dade otac njihov. Ali mene ovaj narod ne sluša.' (17) Zato govori Gospodin nad Vojskama, Bog Izraelov: 'Evo, navući ću na sve Jeruzalemce sve one nevolje kojima sam im zaprijetio, jer sam im govorio, a oni me ne slušahu, dozivao ih, ali se oni ne odazivahu.'" (18) Zajednici Rekabovaca Jeremija reče: "Ovako govori Gospodin nad Vojskama, Bog Izraelov: 'Jer ste slušali zapovijedi svoga oca Jonadaba i držali se svih naredaba i činili sve što vam je on zapovjedio, (19) zato - ovako govori Gospodin nad Vojskama, kralj Izraelov - Jonadabu, sinu Rekabovu, nikad neće ponestati potomka koji će stajati pred licem mojim u sve dane.'"

Isus je, dovršavajući Božji zakon, usredsrijedio na sebe ljudsku silu sablazni; valja dakle da se njegovi učenici ne sablazne: 'Jao onome tko [sablazni] jednoga od ovih malenih što u mene vjeruju; bolje bi mu bilo da mu se objesi o vrat mlinski kamen i da se utopi u dnu mora!' (Mt 18,6).

(Mt 18,6)
(6) "Onomu, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku."

No, Isus zna da su te sablazni neminovne: lažni učitelji (2 Pt 2,1),

(2 Pt 2,1)
Bilo je u narodu i lažnih proroka, kao što će i među vama biti lažnih učitelja, onih koji će prokrijumčariti pogubna krivovjerja, zanijekati Gospodina koji ih otkupi, i navući na se brzu propast.

ili zavodnici, kao u starini Izebela (Otk 2,20), uvijek su na djelu.

(Otk 2,20)
(20) Ali imam protiv tebe: puštaš ženu Jezabelu, koja se pravi proročicom, da uči i zavodi moje sluge te se bludu podaju i blaguju od mesa žrtvovana idolima.

Ta sablazan može doći i od samoga učenika; stoga Isus snažno i neumoljivo zahtijeva odricanje od svega što bi moglo biti zaprekom kraljevstvu Božjemu. "Ako te tvoje oko [sablažnjava], iščupaj ga i baci od sebe" (Mt 5,29 sl; 18,8 sl).

(Mt 5,29 sl)
(29) Ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. (30) Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo ode u pakao."

(Mt 18,8 sl)
(8) Pa ako te ruka ili noga sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Bolje ti je ući u život kljastu ili hromu, nego s obje ruke ili s obje noge biti bačen u oganj vječni. (9) I ako te oko sablažnjava, izvadi ga i baci od sebe. Bolje ti je jednooku u život ući, nego s oba oka biti bačen u pakao ognjeni."

Slijedeći Isusa koji nije htio smućivati ljude ovoga svijeta (Mt 17,27),

(Mt 17,27)
(27) Ali da ih ne sablaznimo, pođi k moru, baci udicu i prvu ribu koja naiđe uzmi, otvori joj usta i naći ćeš stater. Uzmi ga pa im ga podaj za me i za se."

Pavao traži da se izbjegava sablažnjivanje slabih i nedostatno poučenih savjesti: "Ali pazite da vaše služenje slobodom slučajno ne postane slabima povod pada!" (1 Kor 8,9; Rim 14,13-15.20).

(1 Kor 8,9)
(9) A pazite da ne bi možda ta vaša sloboda bila spoticaj nejakima.

(Rim 14,13-15.20)
(13) Dakle, ne sudimo više jedan drugoga, nego radije sudite o tome da ne valja postavljati bratu stupice ili spoticala. (14) Znam i uvjeren sam u Gospodinu: ništa samo od sebe nije nečisto. Samo je onomu nečisto tko to smatra nečistim. (15) Doista, ako je poradi hrane tvoj brat ražalošćen, već nisi na putu ljubavi. Ne upropašćuj tom svojom hranom onoga za koga je Krist umro!
(20) Ne razaraj djela Božjega poradi hrane! Sve je, istina, čisto, ali je zlo za onoga tko na sablazan jede.

Kršćanska je sloboda nepatvorena samo ako je prožeta ljubavlju (Gal 5,13);

(Gal 5,13)
(13) Doista vi ste, braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego - ljubavlju služite jedni drugima.

vjera je prava samo ako podržava vjeru braće (Rim 14,1-23).

(Rim 14,1-23)
Slaboga u vjeri prigrlite, ali ne da se prepirete o mišljenjima. (2) Netko vjeruje da smije sve jesti, slabi opet jede samo povrće. (3) Tko jede, neka ne prezire onoga tko ne jede; tko pak ne jede, neka ne sudi onoga tko jede. Ta Bog ga je prigrlio. (4) Tko si ti da sudiš tuđega slugu? Svojemu Gospodaru i stoji i pada! A stajat će jer moćan je Gospodin da ga podrži. (5) Netko razlikuje dan od dana, nekomu je opet svaki dan jednak. Samo nek je svatko posve uvjeren u svoje mišljenje. (6) Tko na dan misli, poradi Gospodina misli; i tko jede, poradi Gospodina jede: zahvaljuje Bogu. I tko ne jede, poradi Gospodina ne jede i - zahvaljuje Bogu. (7) Jer nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. (8) Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo - Gospodinovi smo. (9) Ta Krist zato umrije i oživje da gospodar bude i mrtvima i živima. (10) A ti, što sudiš brata svoga? Ili ti, što prezireš brata svoga? Ta svi ćemo stati pred sudište Božje. (11) Jer pisano je: *Života mi moga, govori Gospodin, prignut će se preda mnom svako koljeno i svaki će jezik priznati Boga.* (12) Svaki će dakle od nas za sebe Bogu dati račun.
(13) Dakle, ne sudimo više jedan drugoga, nego radije sudite o tome da ne valja postavljati bratu stupice ili spoticala. (14) Znam i uvjeren sam u Gospodinu: ništa samo od sebe nije nečisto. Samo je onomu nečisto tko to smatra nečistim. (15) Doista, ako je poradi hrane tvoj brat ražalošćen, već nisi na putu ljubavi. Ne upropašćuj tom svojom hranom onoga za koga je Krist umro! (16) Nemojte da se pogrđuje vaše dobro! (17) Ta kraljevstvo Božje nije jelo ili piće, nego pravednost, mir i radost u Duhu Svetome. (18) Da, tko tako Kristu služi, mio je Bogu i cijene ga ljudi. (19) Nastojmo stoga promicati mir i uzajamno izgrađivanje! (20) Ne razaraj djela Božjega poradi hrane! Sve je, istina,

čisto, ali je zlo za onoga tko na sablazan jede. (21) Dobro je ne jesti mesa i ne piti vina i ne uzimati ništa o što se tvoj brat spotiče. (22) Ti imaš uvjerenje. Za sebe ga imaj pred Bogom. Blago onomu tko samoga sebe ne osuđuje u onom na što se odlučuje! (23) Jede li tko dvoumeći, osudio se jer ne radi iz uvjerenja. A sve što nije iz uvjerenja, grijeh je.

-sastavio Milan Kušnjačić, 6. studenoga 2023.